

BLOGI

Ilmastonmuutosta torjuttava myös koronapandemian keskellä

Ilmasto | 21.10.2020 | Marja Nykänen

KIRJOITTAJA

Marja Nykänen
Johtokunnan
varapuheenjohtaja

Vuonna 2015 Englannin keskuspankin silloinen pääjohtaja Mark Carney piti puheen,¹ joka aktivoi finanssialan toimijoita, finanssivalvojia ja keskuspankkeja pohtimaan järjestelmällisesti ilmastonmuutokseen liittyviä rahoitusriskejä. Yksittäisten keskuspankkien tekemä työ johti parissa vuodessa keskuspankkien ja finanssivalvojen ilmastoverkoston Network for Greening the Financial System (NGFS) syntymiseen. Nykyään NGFS on yksi merkittävimmistä tämän teeman taustavoimista.²

Carneyn puhe pohjautui osin Bank of Englandin raporttiin³ ja se käsitteli horisontin tragedia -ilmiötä. Horisontin tragedia syntyy ilmastonmuutoksen toteutumisen ja sen estämiseen tarvittavien toimien ajallisesta epäsuhdasta. Ilmastonmuutoksen vaikutukset näkyvät vasta kaukana tulevaisuudessa, minkä vuoksi harvalla toimijalla on tällä hetkellä kiinnostusta yrittää torjua niitä. Ilmastonmuutoksen aiheuttamat haitat kuitenkin kasautuvat ja sitten, kun toimiin lopulta ryhdytään, vahinkojen korjaaminen voi olla jo liian myöhäistä.

Horisontin tragedian ajatusta voi laajentaa: jos akuutti kriisi vie kaiken huomiomme, niin kauempana olevat ongelmat näyttävät vähemmän merkittäviltä. On selvää, että koko maailmaa kohdannut koronapandemia ja sen yhteiskunnalliset ja taloudelliset vaikutukset vaativat nyt täyden huomion. On tärkeää pitää reaalityalouden pyörät pyörimässä niin hyvin kuin se terveydelliset näkökohdat huomioiden on mahdollista, ja minimoida koronapandemian takia käyttöön otettujen rajoitusten talousvaikutuksia.

Katse tulisi kuitenkin kohdentaa ilmastonmuutoksen pitkäjänteiseen hillitsemiseen siltä osin kuin resurssit eivät mene koronapandemian ja sen talousvaikutuksien hoitamiseen. Yhden arvion mukaan joka vuosi seuraavien vuosikymmenien ajan maapallon kasvihuonepäästöjä pitäisi

vähentää saman verran kuin ne vähenevät koronapandemian takia tänä vuonna. Jatkossa päästövähennys pitäisi tuki pystyä tekemään ilman koronapandemiaa vastaavia sosiaalisia ja taloudellisia kustannuksia. Tähän tarvitaan eteenpäin katsovaa, kunnianhimoista ja tehokasta ilmastopolitiikkaa.

Valtiot ja yritykset velkaantuvat merkittävästi pyrkiessään torjumaan ja hillitsemään koronapandemian negatiivisia vaikutuksia. Tämä vähentää niiden mahdollisuuksia kohdistaa jatkossa resursseja ilmastomuutoksen hillitsemiseen. Siksi koronapandemian elvytysvarojen kohdentamisella on merkitystä myös ilmastomuutoksen kannalta. NGFS julkisti kesällä 2020 kannanoton,⁴ jossa se kehotti hallituksia katsomaan eteenpäin ja keskittymään vihreään elvytykseen. Koronapandemian elvytysvaroilla ei pitäisi tukea taloudellista toimintaa, joka ei ole pitkällä aikavälillä ympäristön näkökulmasta kestävä, vaan niillä tulisi luoda pohjaa hallitulle siirtymälle kohti kestävää taloutta.

Finanssisektorin tulisi osaltaan tukea ilmastoneutraaliin talouteen siirtymistä ohjaamalla rahoitusta tätä edistäviin investointeihin ja neuvomalla rahoitusta hakevia yrityksiä.⁵ On tärkeää, että finanssialan toimijat ottavat huomioon investointien kestävyden ja arvioivat kriittisesti rahoituksen kohdistamista toimintaan, jolla ei ole pitkän aikavälin toimintaedellytyksiä. Näin vältetään varallisuuden kadottaminen ns. stranded assetteihin eli varallisuuteen, joka on jollain aikavälillä osin hylättävä käyttämättömänä haitallisten ilmastovaikutusten takia. Huolellista riskienhallintaa tarvitaan varmistamaan, että ilmastomuutoksen aiheuttamat rahoitusvakausriskit saadaan minimoitua.⁶

Maailmanlaajuinen koronapandemia on tuonut esiin yritysten arvoketjujen monimutkaisuuden ja toimijoiden todelliset, joskus näkymättömät, keskinäiset riippuvuudet. Myös tästä syystä finanssisektorin on syytä ottaa ilmastomuutos vakavasti. Vaikka ilmastomuutoksen katastrofaalisimmat vaikutukset eivät osuisikaan Suomeen, niin osana kansainvälisiä arvoketjuja suomalaiset yritykset kärsivät ilmastomuutoksen, erityisesti sään ääri-ilmiöiden, vaikutuksista. Yksikään valtio, yritys tai finanssialan toimija ei tule olemaan suojassa hallitsemattoman ilmastomuutoksen haitoilta.

Suomen Pankki osallistuu ilmastomuutoksen torjuntatyöhön kansallisena keskuspankkina ja osana eurojärjestelmää. Osallistumme kansainvälisten organisaatioiden työhön ja toteutamme omaa vastuullisuusohjelmaamme.⁷ Edistämme EU:n kestävän rahoituksen ohjelman kehittämistä, sijoitamme Suomen Pankin rahoitusvarallisuutta vastuullisesti ja teemme yhteistyötä eri toimijoiden kanssa parhaiden käytäntöjen kehittämiseksi. Olemme tehneet tätä työtä pitkäjänteisesti ja jatkamme sitä mahdollisuuksien mukaan myös koronapandemian aikana. Koronapandemia edellyttää nyt huomion kohdistamista mittaviin akuutteihin haasteisiin, mutta

meidän on syytä pitää katse horisontissa, jotta sujuva siirtyminen määränpään – ympäristön ja ilmaston kannalta kestävään talouteen – on mahdollista.

Asiasanat

ilmastonmuutos, korona, koronapandemia, riskit